

Gouden Bochten route Vechtstreek

fietsroute van 42 km, op verschillende plaatsen in te korten.

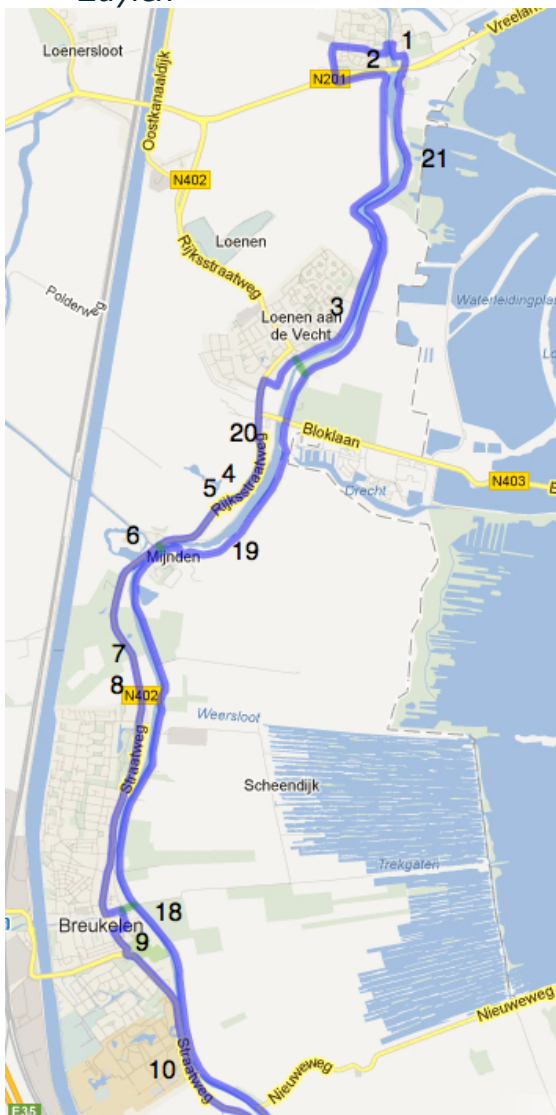
Start: Van Leerbrug Vreeland

In het kader van het 400-jarig bestaan van de Amsterdamse grachtengordel zijn vier schitterende fietsroutes ontwikkeld die de nauwe banden tussen Amsterdam en het platteland in de 17de en 18de eeuw weerspiegelen. Deze 'Gouden Bochten Vecht-route leidt u door het prachtige landschap langs de Vecht en de Loosdrechtse Plassen.

De banden tussen 'Gracht' en 'Groen' waren veel sterker dan nu. De Vechtstreek bood de **rijkgeworden** kooplieden de mogelijkheid te investeren in boerderijen, droogmakerijen, verveningen of fabriekjes. Later bouwden zij hier honderden buitenplaatsen om in de zomer de stinkende stad te ontvluchten. De bouwmaterialen waarmee de grachtengordel werd aangelegd (zand, bakstenen en dakpannen) werden geleverd door het achterland. Net als vers voedsel, brandstof (turf) en drinkwater, alle afkomstig uit wat toen al 'het buiten van Amsterdam' werd. Sociale netwerken vanuit de stad werden hier voortgezet en kunstenaars en architecten werden meegenomen om de buitenplaatsen vorm te geven.

Deze nauwe verwevenheid en onderlinge afhankelijkheid tussen Amsterdam en de Vechtstreek worden tijdens deze route door vele markante stoppunten geïllustreerd, variërend van huizen tot hekken, van jaagpaden tot synagoges.

*Noordelijk deel Vreeland-Breukelen
Zuylen*

*Zuidelijk deel Breukelen-Oud
Zuylen*

Start Route: Van Leerburg, Vreeland

U staat in de Voorstraat bij de Van Leerbrug, naast Tierelantijn. Op de hoek tegenover de brug, aan de Voorstraat, was in de 18de eeuw een synagoge gevestigd.

1: Voormalige synagoge, Voorstraat 14

Een belangrijk teken van de verwevenheid tussen Amsterdam en de Vechtstreek was de aanwezigheid van tientallen buitenplaatsen. Opvallend genoeg waren vele gebouwd of bewoond door Doopsgezinden en Joden. Twee geloven die formeel niet waren erkend in de 17de eeuw. Men mocht niet lid worden van een gilde of deelnemen aan het stadsbestuur. Het fortuin van deze mensen werd dan ook in de vrije handel verdiend. De geloven clusterden bij elkaar. De Doopsgezinden woonden met name tussen Breukelen en Nieuwersluis (de Mennistenhemel), de Joden woonden veelal bij Maarssen. Ook in Vreeland woonde een aantal Joodse families, onder andere Da Costa Gomes, de la Penha, Lopes Suasso, Teixeira de Mattos en Ricardo. In Voorstraat 14 stichtte Abraham Fundam eind 18e eeuw met zijn vrouw Hanna Meldola de huissynagoge "Keneseth Abraham", of Synagoge Abraham. Een goudbrokaten gebedsmantel, een zilveren kroon en een stel siertorens zijn na Fundam's overlijden aan de Portugese synagoge in Amsterdam geschonken.

Steek de brug over. U fietst tegen hotel restaurant De Nederlanden aan, van oorsprong een 17de-eeuwse herberg aan het jaagpad.

2: De Nederlanden, Duinkerken 3

Amsterdamse kooplieden kwamen per trekschuit of met een eigen bootje naar hun buiten aan de Vecht. De route over het water was tot in de 18de eeuw de meest comfortabele en snelle manier van reizen. Men stapte in Amsterdam op bij De Berebijt aan de Amstel en kwam onderweg verschillende uitspanningen tegen zoals De Voetangel bij Abcoude of De Kampioen in Nieuwersluis. Soms konden de paarden hier ook ververst worden en meestal kon men er ook eten, drinken of overnachten. De Nederlanden was ook zo'n herberg. Daterend uit 1680 heeft het al 335 jaar een functie om mensen gastvrij te onthalen. Nadat de spoorlijn Amsterdam – Utrecht in 1854 was aangelegd met een eigen station voor Vreeland, vertrok vanaf deze plek de omnibus naar het station. Dit bestaat niet meer sinds 1954, maar de weg naast De Nederlanden, de Spoorlaan, herinnert nog aan dit voormalige station.

Ga de Spoorlaan in die naast De Nederlanden loopt. Op de kruising met de Singel linksaf slaan. De N201 oversteken en de weg langs de Vecht vervolgen tot in Loenen, langs het voormalige jaagpad langs de westoever de Vecht. De tocht voert door een open, agrarisch landschap: de zgn. 'boerenvecht'. In dit noordelijke deel van de Vechtstreek is de oeverwal smal en daarom minder geschikt voor buitenplaatsen.

Vorbij Molen de Hoop (open op zaterdagen www.molenloenen.nl) ligt rechts buitenplaats Beek en Hoff.

3: Beek en Hoff, Dorpsstraat 81

De buitenplaats Beek en Hoff is in 1752 gebouwd op de plek van een ouder huis door Ijsbrand Kieft Balde, een gefortuneerde Amsterdamse koopman die door vererving en aankoop ambachtsheer van Loenen was geworden en daarmee de machtigste man van het dorp was. Zijn Amsterdamse woonhuis stond aan de Herengracht 506. Beek en Hoff ontleent zijn naam aan een eerdere eigenaar, Jacob van Beeck. Het feit dat een buitenplaats als statussymbool werd gezien, blijkt wel uit de naamgeving van het huis met de eigen familienaam. De Van Beecken deden dit vaker: Herengracht 134 heet d'Beeck en een familiebuiten aan het Gein eveneens 'Beek en Hoff'.

In de overtuin staat de laatste originele waterbank aan de Vecht, waar men gasten kon opwachten die met de boot aankwamen. In de theekepel kon men ook alles en iedereen op het water goed zien en kon men goed gezien worden, want dat was waar

iedereen op het water goed zien en kon men goed gezien worden, want dat was waar het om draaide aan de Vecht!

Vervolg de Dorpsstraat tot het einde, sla rechtsaf en sla linksaf de Rijksstraatweg op. Na 850 meter ligt rechts het imposante inrijhek van Vreedenhoff.

4 hek Vreedenhoff, Rijksstraatweg 53

De buitenplaats was een belangrijk statussymbool voor de eigenaar. Om gasten te imponeren werd de entree tot het perceel meestal voorzien van een fraai hekwerk. Van de vele variaties hekken in de Vechtstreek is dit hek uit 1752 wel het grootst, het breedst en meest bewerkt. Bouwheer van het hek was Pieter Trip, wiens familie een eeuw eerder rijkdom had vergaard in de ijzer- en wapenhandel. (Trippenhuys aan de Kloveniersburgwal). Bijzonder is dat het kasboek bewaard is gebleven waarin alle kosten van het hek staan genoteerd, zodat wij weten dat het hek evenveel kostte als de aankoop van de hele buitenplaats die Trip liet slopen om er het huidige huis voor neer te zetten. In het ijzer zijn de initialen van de smid geslagen en die van de mijn waaruit het ijzererts afkomstig was: AR van Ramshytten in Zweden. Dezelfde herkomst-keurmerken vinden we op vele andere hekken aan de Vecht.

Iets verderop rechts zijn de hekpalen van Ouderhoek de enige zichtbare resten van de voormalige, zeer rijke buitenplaats Ouderhoek.

5 Hekpalen Ouderhoek, Rijksstraatweg 47

Deze hekpilaren zijn het enige restant van de grootse buitenplaats Ouderhoek die hier ooit stond. Net als in de Watergraafsmeer, aan de Amstel en het Gein zijn ook aan de Vecht tientallen buitenplaatsen eind 18de, begin 19de eeuw gesloopt. De aanschafkosten van een buitenplaats waren in eerste instantie nog wel te overzien geweest. Een buitenplaats kostte namelijk 'slechts' zo'n 10 tot 20.000 gulden, daar waar een deftig huis aan de gracht ruim 500.000 gulden kostte. Het was eerder het onderhoud dat een hoge kostenpost vormde: niet alleen van het gebouw, maar ook van de bewerkelijke tuin, waar vele tuinmannen de symmetrische en strakgesnoeide heggen in vorm moesten houden. Daarbij leverde een buitenplaats geen inkomsten op. Toen tegen het einde van de 18de eeuw de Nederlandse economie in het slop raakte, werden veel buitenhuizen gesloopt. Het sloopmateriaal werd verkocht en de vrijgekomen grond werd vaak bij een grotere buitenplaats gevoegd. Soms –zoals hier– resteert nog een tastbare herinnering...

Aan de overkant bevindt zich een fruitwinkeltje in de boomgaard, naast een B&B. Vervolg de weg tot in Nieuwersluis. Tegenover de brug ligt restaurant ome Cees, voorheen het Stoute Soldaatje, refererend naar de voormalige militaire gevangenis aan de overkant.

6 Nieuwersluis – restaurant Rijksstraatweg 35

Al eeuwenlang is deze herberg een belangrijke stop geweest in het transport netwerk langs de Vecht. Het traject van de trekvaart liep vanuit Amsterdam via de Angstel en de Nieuwe Wetering naar de Vecht. Nieuwersluis, op de kruising van de Nieuwe Wetering en de Vecht, was zodoende het schakelpunt waar elke trekschuit voorbij kwam. Om het traject beter toegankelijk te maken en dus de reistijd tussen Utrecht en Amsterdam te verkorten, werd in 1626 een jaagpad tussen beide steden aangelegd. Tot Nieuwersluis was Utrecht verantwoordelijk voor het onderhoud, vanaf Nieuwersluis Amsterdam. Het was dus ook een 'ontmoetingspunt' tussen Amsterdam en Utrecht. Het dorpje speelde een belangrijke rol in Hollandse Waterlinie. In 1673 werden hier de Franse troepen tegengehouden die op weg waren naar Amsterdam om de stad in te nemen. O.a. Fort Nieuwersluis en de kazerne (nu vrouwengevangenis) herinneren aan Nieuwersluis' militaire verleden.

Vervolg de Rijksstraatweg richting Breukelen. Deze is in 1813 door Napoleon aangelegd als Route Impériale No. 2 en voerde over de Vechtdijk. Rechts van de weg liggen de parken die als 'overnlaats' hij de buitenplaatsen hoorden en waar men kan wandelen.

Deze parkbossen hebben een rijke stinzenflora. Voorbij de parken ligt links, Rijkstraatweg 6, Vijverhof. Dit huis is in 1866 gebouwd op de plek van een ouder huis.

7 Vijverhof , Rijkstraatweg 6

De allereerste ananas in Europa werd hier -op het eerste Vijverhof- aan het einde van de 17de eeuw opgekweekt. Een unicum, zo'n exotische vrucht in ons koude kikkerlandje. De trotse kweekster was Agnes Block, dochter uit een rijke doopsgezinde textielfamilie. Zij woonde 's winters aan de Herengracht 162. In haar buitenplaats Vijverhof had zij alle ruimte en tijd voor haar grote hobby: botanie en het kweken van zeldzame en uitheemse planten. Meerdere buitenplaatseigenaren hadden deze hobby. Net als het verzamelen van uitheemse schelpen, exotische dieren, voorwerpen of kunst duidde dit op een brede interesse in en kennis van wat er in de wereld te halen viel. De door haar gekweekte planten en bloemen liet zij door bekende kunstenaars vastleggen in honderden aquarellen. Agnes Block had een groot Europees netwerk, waartoe botanisten van de Hortus Botanicus in Amsterdam, Leiden en Bologna en bestuurders van de VOC behoorden. Wederzijds schonken zij elkaar zaden en planten.

Vervolg de Rijkstraatweg naar Breukelen. Iets verderop links ligt buitenplaats Vechtvliet.

8 Vechtvliet, Rijkstraatweg 220, Breukelen

Vechtvliet is oorspronkelijk een ontwerp van Philips Vingboons (1665) in opdracht van de Amsterdamse koopman Willem van den Broeck. Vingboons was een zeer beroemd architect die vele Amsterdamse grachtenpanden ontwierp. Op de terugweg komt u langs zijn tweede Vecht-ontwerp: Gansenhoef. Rond 1750 is Vechtvliet grondig verbouwd door Pieter Cluquet en werd de voordeur van de Vechtzijde verplaatst naar de straatkant. De hoofdentree was tot die tijd aan de waterkant, omdat men altijd per boot aankwam. Nu de diligence meer en meer gebruikt werd kwam men vaker per koets, vandaar de functiewisseling in de gevels. Op de plaats van de eerdere voordeur werd een koepelkamer tegen het huis gebouwd. Boven de voordeur zijn de wapens afgebeeld van de families Cluquet en De Graver. Zij kochten ook de twee zandstenen beelden van Ignatius van Logteren aan, die voor het huis staan. Van Logteren decoreerde tientallen grachtenpanden en enkele buitenplaatsen aan de Vecht met schitterend stucwerk.

Vervolg de weg. Sla ter hoogte van de gotische Hervormde kerk linksaf de Kerkbrink op, vol gezellige terrassen en winkels. Rechtsaf slaan, de Dannestraat in. Na 130 meter ligt links in de bocht de ingang naar het park van Boom en Bosch. Hier kunt u even in fietsen of wandelen.

9 Boom en Bosch, Markt 13, Breukelen

Boom en Bosch is rond 1683 gebouwd door Engel de Ruyter, de zoon van admiraal Michiel de Ruyter. Hij noemde het Ruytervecht. Het gebeurde vaker dat men de familienaam verwerkte in de naam van het huis. Zo noemde de zoon van Michiel de Ruyter's grote concurrent Maarten Harpertz Tromp zijn buitenhuis in 's-Graveland Trompenburg (route 's-Graveland). Boom en Bosch was in de 18de eeuw beroemd om zijn luxueuze en uitgebreide tuinaanleg, vol beelden, lanen, een sterrenbos, fontein, grotten en vijvers, een complete menagerie, perzik- en druiven kassen en moestuinen. In de zakgoten in het dak van het huis werd regenwater verzameld dat via leidingen door het hoogteverschil fontein kon laten spuiten . Van heinde en verre kwam men hier naar toe om de tuin te bewonderen, zo weten we uit reisverslagen uit die tijd. Sinds 1925 is Boom en Bosch gemeentehuis van Breukelen (nu: Stichtse Vecht)

Fiets door naar de Straatweg en sla linksaf. Een eindje buiten het dorp doemt rechts Nijenrode op.

10 Nijenrode

Kasteel Nijenrode (letterlijk 'nieuwe ontginning') werd in de 13de eeuw gesticht door Gerard Splinter van Ruwiel. Het kasteel was vaak het middelpunt van de strijd tussen de graven van Holland en de bisschoppen van Utrecht. In het rampjaar 1672/73 werd het grotendeels verwoest door de Fransen. In 1675 kocht de Amsterdamse lakenhandelaar

grote deels verworven door de Fransen. In 1675 kocht de Amsterdamse lakenhandelaar Johan Ortt het ruïneuze kasteel en herstelde het in oude luister. Ortt was in 1672 getrouwd met Anna Pergens. Haar vader was bewindhebber van de WIC, haar moeder was Eleonore Bartolotti (Bartolottihuis, route Amsterdam). Net als veel andere slimme zakenlieden trouwde Ortt dus met een dochter uit een gegoede familie, wat hem geen windeieren legde. Overal, langs de Vecht en langs de grachten, komen we dezelfde familienamen tegen die onderling trouwden en zo hun zakelijk en familie-netwerk uitbouwden en hun macht vergrootten. Door relaties of de aanschaf van ambachtsheerlijkheden hadden Ortt en andere buitenplaatsbezitters ook veel invloed op de lokale politiek.

Vervolgen de Straatweg naar Maarssen. Een eindje voorbij restaurant Slangevecht ligt rechts de voormalige steenbakkerij Vecht en Rhijn.

11 Vecht en Rhijn

Veel grachtenpanden in Amsterdam werden gebouwd met bakstenen en dakpannen uit de Vechtstreek. De productie van deze bouwmaterialen was mogelijk omdat de oeverwal van de Vecht uit klei bestond. Ovens om de stenen en pannen te bakken werden gestookt met turf die in het achterland werd opgegraven. Daarbij lag de rivier als transportweg direct voor de deur. Vroege fabriekjes werden dan ook vaak als belegging door Amsterdamse kooplieden gekocht. Met de uitbreiding van Amsterdam was er grote behoefte aan bouwmaterialen, dus dit was lucratieve handel. Het industrieel erfgoed van Vecht en Rhijn is het enig overgebleven bewijs van de steen- en pannenbakkerijen langs de Vecht. In de houten overkapping stonden de veldovens opgesteld waarin werd gebakken. Bij het bakproces koelden de meest naar buiten gelegen pannen het snelste af en trokken daarbij krom. Deze zg. 'wrakke pannen' werden verwerkt in de gestapelde dakpanbeschoeiing die kenmerkend is voor de zuidelijke Vechtoevers. Zie b.v. aan de overkant van de Vecht.

Vervolg de Straatweg richting Maarssen. Links is boerderij 't Slijck te zien met een aangebouwde herenkamer, een voorloper van de vroege buitenplaatsen.

Rechts, vlak voor het dorp is langs de Zijlweg een fraai voorbeeld van een oranjerie. Deze werden vanaf begin 18^e eeuw gebouwd om de uit het Middellandse Zeegebied meegebrachte oranjeboompjes te laten overwinteren. Sla hiertegenover linksaf de Wilhelminaweg op. Op de hoek met de Breedstraat is een voormalige huissynagoge (nr. 4, even rechtsaf, op nr. 13-15 kwam later de officiële Portugese synagoge.

12 V.m. Synagoge, Breedstraat 13-15

Maarssen staat bekend als enige gemeente in Nederland die ooit een Joodse meerderheid had. Dat was het gevolg van het feit dat de stad Utrecht tot eind 17^e eeuw Joden verbod in de stad te wonen; zij mochten er wel werken en studeren. Met name de Hogeschool waar Hebreeuws werd onderwezen was populair. Door de aanwezigheid van een Joodse gemeenschap, met synagoges en begraafplaats, was het voor Joodse Amsterdamse kooplieden interessant zich in Maarssen te vestigen. In Vegtevoort (Breedstraat) was al begin 18de eeuw een huissynagoge voor Portugese Joden gevestigd, in het huis ertegenover , op de hoek Breedstraat/Raadhuisstraat, kwam een officiële synagoge, 'Neveh Shalom genoemd (woning van de vrede). Tot 1836 zou deze in gebruik blijven. De Hoogduitse Joden hadden twee synagoges en een eigen begraafplaats, naast de Machinekade. Deze Hoogduitse Joden waren minder gefortuneerd dan de Porutgese Joden, die dan ook vele buitens aan de Vecht bewoonden.

Keer terug en ga rechtdoor de brug over en dan rechtsaf de Langegracht op. Voorbij de bocht ligt links Huys ten Bosch.

13 Huis ten Bosch, Zandweg 44

In 1628 gaf de van oorsprong Belgische koopman Pieter Belten opdracht aan Jacob van Campen zijn buitenplaats aan de Vecht te bouwen. Het 'Goed ten Bossche' komt al vanaf 1316 voor in aktes. Waarschijnlijk is dan ook een ouder huis opgenomen in het ontwerp. Belten was bekend met Van Campen via zijn schoonfamilie: hij was in 1627 getrouwd met de schatrijke koopmansdochter Constantia Coymans wiens broers in

getrouwd met de stadhoudster Constantia Coymans, wiens broers in 1625 aan Van Campen opdracht hadden gegeven hun dubbele huis aan de Herengracht 177 te bouwen. Als eerste gevel in Nederland had Huys ten Bosch vier kolossale pilasters en een fronton. Ook was er een uitkijktorentje op het huis, zoals op de Italiaanse villa's van Palladio en Scamozzi, de grote Italiaanse architecten door wie Van Campen geïnspireerd was. Diezelfde classicistische kenmerken komen duidelijk terug in Van Campens meest prestigieuze opdracht, 20 jaar later: het Paleis de op de Dam.

Vervolg het Zandpad naar Oud Zuilen. Dit was het voormalige jaagpad dat van Utrecht tot Nieuwersluis over de oostoever liep. Na de onderdoorgang onder de N230 zien we rechts door de openstaande sluis naar het Amsterdam Rijnkanaal. Ondanks verzet vanuit de Vechtstreek werd dat in 1892 als Merwedekanaal gegraven, om de scheepvaart van Amsterdam op het Duitse achterland (Keulse vaart) te stimuleren.

*In Oud Zuilen aangekomen ligt links, schuin tegenover de brug, de oprit naar slot Zuilen. Fiets tot aan het slot. Het is zeer de moeite waard om dit museum te bezoeken!
www.slotzuilen.nl*

14 Slot Zuilen, Toernooiveld 1

Met de 'Gouden bochten' van Amsterdam heeft slot Zuilen niet veel te maken. Dit kasteel, dat in 1752 tot buitenplaats is verbouwd, is altijd een Utrechtse aangelegenheid geweest. Men zou wellicht sowieso de aanwezigheid van veel Utrechters langs de Vecht verwachten vanwege de ligging zo dicht bij Utrecht, maar de ontwikkeling van de buitenplaatsen aan de Vecht is een puur Amsterdamse 'zaak' geweest. Slot Zuilen is nu een museum met prachtig ingerichte kamers, dat een mooi beeld geeft van het rijke leven in de 18de eeuw. Hier zijn veel overeenkomsten te zien in inrichting met b.v. de grachtenmusea Van Loon en Willet Holthuysen. Ook bijzonder is dat de tuinontwikkeling in de loop der eeuwen hier nog goed bewaard is gebleven, van vroege nutstuin en baroktuin tot landschapspark. Vrijwel alle formele tuinen die zowel aan de gracht als bij de buitenplaats waren aangelegd, zijn immers op de schop gegaan en vervangen door een meer landschappelijke aanleg.

Fiets de oprit van het kasteel af tot aan de Groeneweg. Sla hier linksaf. Over het bruggetje bij de molens aan de Nedereindse vaart rechtsaf, richting knooppunt 47. Ga onder de N230 door en sla rechtsaf de Tuinbouwweg in. Op het kruispunt linksaf de Herenweg op. Voor de kruising met de Maarsseveensevaart komt u langs (Cultuur)fort Maarsseveen. Sla rechtsaf en neem de eerste links, de Bethuneweg. Sla de eerste linksaf, de Middenweg op. Deze wordt na de kruising met de Veenkade de Machineweg. Fiets door tot het gemaal. Hier kunt u door de ramen de oude pompen zien staan. Hun functie is overgenomen door een elektrisch gemaal.

15 Gemaal Bethunepolder

Leverde de Vecht al drinkwater aan Amsterdam in de 17de en 18de eeuw, ook vandaag de dag is deze omgeving van groot belang voor de drinkwatervoorziening van de stad. Maar liefst 1/3 van het Amsterdamse drinkwater komt uit de polder waar u nu doorheen fietst, de Bethunepolder. Hier kwelt namelijk het meeste drinkwater ter wereld op: wel 1000 liter water per seconde. Dit water wordt ondergronds vanuit de Utrechtse Heuvelrug aangevoerd. Dit gemaal was lange tijd werkzaam om de Bethunepolder droog te malen. Deze polder van 535 hectare ligt ruim 3 m onder NAP. Het was een uitgeveende plas, tot de droogmaling in 1880 door de Belgische graaf de Béthune. Hij zag de ontwikkeling van extra landbouwgrond als een goede investering. Door de enorme hoeveelheid kwelwater werd de grond echter niet droog genoeg voor land- en tuinbouw. Geen lucratieve investering dus, maar letterlijk 'kommer en kwel'!

Vervolg de Machinekade naar de Vecht. Hier links af slaan. Voorbij de bocht bij Geesbergen rechtsaf de Diependaalsedijk op. Sla rechtsaf door het grote hek van Goudestein en fiets richting de Vecht.

16 Goudestein, Diependaalsedijk 19, Maarsse

Het huidige Goudestein dateert uit 1754. Het is onderdeel van het gemeentehuis van Stichtse Vecht. Op deze plek stond een boerderij met steenoven, de Gouden Hoeff,

die in 1608 gekocht werd door Jan Jacobsz Bal. Zijn zoon Joan nam de naam Huydecoper aan en liet deze hoeve in 1628 door Philips Vingboons verbouwen en verfraaien tot buitenplaats Goudestein. Huydecoper kocht de titel Heer van Maarsseveen en veel land waar hij buitenplaatsjes op liet bouwen die hij verkocht aan familie of handelsrelaties. Hiermee was hij de eerste projectontwikkelaar aan de Vecht en begon met hem de grootse ontwikkeling van de buitenplaatscultuur. In Amsterdam bezat Huydecoper een grachtenpand aan het Singel, ook naar ontwerp van Vingboons. Hij was bewindhebber van de VOC, zat in de raad van de Admiraliteit, zou 13 keer burgemeester van Amsterdam zijn en was mede oprichter van de Hortus Botanicus. Op Goudestein kweekte hij zijn eigen taxussen en meloenen.

Naast Goudestein is het buitenplaatsje Silverstein te zien, waar nu het Vechtstreekmuseum (met tentoonstelling over buitens) en het Drogisterijmuseum in gehuisvest zijn. Zo is te zien dat lang niet alle buitenplaatsen groot waren!

Loop met de fiets aan de hand het jaagpad af.

17 Jaagpad

Buitenplaatsen werden alleen in de zomer bewoond. 's Winters woonde men aan de Amsterdamse grachtengordel. In mei werden meubels, zilver, linnen, kasten en schilderijen per trekschuit vervoerd naar de buitenplaats. Het personeel luchtte het huis na de kille, vochtige winter en richtte het in voor de komst van de familie. Deze kwam ofwel per eigen jacht ofwel per trekschuit, het meest gebruikte vervoersmiddel in die tijd. Het paard dat de boot trok werd begeleid door een 'jager', vandaar de naam 'jaagpad' voor het smalle pad langs de rivier. Het jaagpad liep tussen Utrecht en Amsterdam en was in 1626 door deze steden aangelegd om de scheepvaart –en dus de handel- te bevorderen. Bij Nieuwersluis boog een tak van het pad af naar de Angstel, om via Abcoude en de Holendrecht de Amstel te bereiken. De Straatweg die Amsterdam met Utrecht verbond was een hobbelige kleiweg, totdat deze in 1812 door Napoleon verbreed en verbeterd werd. Vanaf dat moment namen steeds meer mensen de diligence en verloor het jaagpad langzaam zijn functie.

Hou links aan en volg het Zandpad op de oostelijke oever van de Vecht. U passeert onder meer Gansenhoef (nr. 29), naast Vechtvliet het enige overgebleven Vingboons huis aan de Vecht.

Voor de brug van Breukelen ligt Gunterstein aan uw rechterhand. U kunt de brug over om het gezellige dorpje te ontdekken, vol terrassen en winkels.

18 Gunterstein

In het Rampjaar 1673 werd de Ridderhofstad Gunterstein – ooit in bezit van Johan van Oldenbarnevelt - sterk verwoest. In 1680 kocht de Amsterdamse koopmansweduwe Magdalena Poulle de ruïne en liet op de fundamenten een buitenplaats in laat Hollands Classicistische stijl opbouwen. Net als bij de ruïne van Nijenrode na het rampjaar ging het huis nu voor het eerst sinds eeuwen niet door vererving maar door verkoop over aan een nieuwe, niet adellijke eigenaar. Deze kon zich door de herbouw van zo'n ridderhofstad of kasteel extra status aanmeten. Magdalena was regentes van het Walenweeshuis in Amsterdam, gebouwd door Adriaan Dortsman. Hoogstwaarschijnlijk heeft deze ook Gunterstein ontworpen. Ook andere Amsterdammers namen hun architecten en kunstenaars mee naar de Vechtstreek, een van de vele verwevenheden tussen stad en platteland. Links van Gunterstein is de 'boomgaard van Oldenbarnevelt' te zien. Een herinnering aan de nutsfunctie die delen van het terrein vlak bij de buitenplaats hadden.

Vervolg de weg langs de oostoever. Na 350 m. ligt links Vechtvliet, met een uitgebouwde koepelkamer op de plek van de voormalige voordeur en geschoren taxussen, waarvan u op de heenweg de voorkant met familiewapens zag. Opvallend is de dakpanbeschoeiing langs de tuin. U las daar eerder over bij Vecht en Rhijn.

19 Mennistenhemel

Dit deel van de Vecht werd 'de Mennistenhemel' genoemd. Mennisten (ook wel Mennonieten) waren volgelingen van predikant Menno Simonsz, een 16de eeuwse kerkhervormer en initiator van de Doopsgezinden. Veel Doopsgezinden waren begin 17de eeuw om geloofsredenen gevlucht uit het katholieke Vlaanderen en hadden zich in het liberale Amsterdam gevestigd. Net als de Joden werden de vreedzame 'Dopers' gedoogd, maar mochten zij geen overheidsfuncties vervullen. Vandaar dat zij over het algemeen werkzaam waren in de handel, m.n. geld-, graan- of stoffenhandel, waarmee zij hun fortuin verdienden. Hiermee bouwden of huurden velen een buitenplaats aan de Vecht, waar zij elkaars gezelschap opzochten. In de Mennistenhemel clusterden Doopsgezinde zijdehandelaren, die onder meer de buitens Rupelmonde, Sterreschans, Vijverhof en Overholland bouwden en/of bezaten. Het sociale leven op de buitenplaatsen versterkte ook de onderlinge banden. Zo werden wederzijds visites afgelegd, stuurde men elkaar producten uit de tuin toe of kon de jeugd nader kennismaken als eerste stap tot een onderlinge huwelijk.

Vervolg de weg door Nieuwersluis. Direct buiten Nieuwersluis ligt een rij houten huisjes: zij lagen in de 'verboden kring' van fort Nieuwersluis en moesten in nood snel afgebroken kunnen worden. Recht tegenover de Mijndesluis ligt het fraaie Nieuwerhoek.

20 Nieuwerhoek, Rijkstraatweg 78

Nieuwerhoek is gebouwd op de plek van een eerdere boerderij door een lid van de Brabantse Doopsgezinde zijdehandelaarsfamilie van Hoek. Deze kochten meer boerderijen in de buurt, waar de buitens Ouderhoek, Jongerhoek en Middenhoek verrezen. Alleen Nieuwerhoek bestaat nog. Bijzonder is dat de voormalige voordeur, aan de waterkant, nog intact is en niet is verdwenen ten gunste van een koepelkamer, zoals we eerder op de route zagen. Net als bij de andere buitens is deze buitenplaats ook steeds in bezit geweest van Amsterdamse kooplieden, zoals walvisvaartreder Jan van Tarelink en de bekende likeurstoker Lucas Bols. Van Tarelink liet het huis prachtig decoreren met stuc- en snijwerk van Ignatius van Logteren, de beeldhouwer die ook tientallen grachtenhuizen voorzien had van het meest prachtige stucwerk. Dit is maar een van de vele voorbeelden dat Amsterdamse grachtenbewoners kunstenaars of architecten 'meenamen' van de stad naar hun buitenplaats om deze te ontwerpen of verfraaien.

Vervolg de weg langs Loenen richting Vreeland. Voorbij de scherpe bocht met de huisjes van de 'Glashut' ligt rechts landgoed Terra Nova en is goed zicht op de Loenderveense Plas.

21 Terra Nova/Loenderveense plas

Dit landgoed is ontstaan in de jaren 1910-1920 toen de Amsterdamse koopman Erdmann een deel van de door hem gekochte plassen dempte met Amsterdams stadsvuil. Dit 'toedekken' met huisvuil uit Amsterdam gebeurde al in de 17de en 18de eeuw. Schepen vanuit de Vecht brachten turf, groente, fruit, zuivel of schone was naar de stad. Op de terugweg namen de vrachtschepen vaak het Amsterdamse stadsvuil mee dat als grondbemesting werd gebruikt. Vandaar dat er hier nog steeds veel pijpenkoppen worden gevonden. Hier bij Terra Nova is de afstand tussen de Vecht en de Loosdrechtse plassen op zijn smalst. Deze veenplassen waren moerassige veenweidegebieden die door turfwinning zijn omgevormd tot open watervlaktes, zoals ook het geval is bij de Vinkeveense of Ankeveense plassen. Door de aanwezigheid van turf (gedroogd veen) was Nederland zelfvoorzienend op brandstofgebied. Het werd gebruikt voor verwarming van de huizen, in de keuken en voor industrieel gebruik zoals

het stoken van ketels van de bierbrouwers.

Vervolg de weg. Hou in de bocht links aan, onder het fietstunneltje door. Neem de eerste links en u komt weer bij de Van Leerbrug. Er zijn drie restaurants in het dorp waar u kunt genieten van een welverdiend drankje!

Ga voor meer informatie en andere routes naar www.zichtopdevechtstreek.nl

Kaartgegevens ©2012 Google